

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету)

Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

І.В. Петрова

(підпис) (ініціали, прізвище)

«1» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 06. Антропология мистецтва

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

(шифр і назва)

освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(назва)

спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

тип дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська

(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП
та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

Юр М. В.

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти

(назва кафедри)

30.08.2023 № 1

Завідувач кафедри

Гончар К. Р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Антропологія мистецтва» для здобувачів вищої освіти за третім освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Доктор філософії») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2023. __13_с.

Розробник: Сосік Ольга Даніїлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецткої освіти КДАДПМД ім. М. Бойчука

Робочу програму перевірено

Декан факультету

Дяченко А. В.

30.08.2023

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультета декоративно-прикладного мистецтва

Протокол засідання НМР факультету 01.09.2023 року № 1

Голова НМР факультету

Петрук Р. І.

1. **Опис навчальної дисципліни**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
Електронна адреса https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznavstva-i-mysteczkoyi-osvity/		Семестр
Загальна кількість годин – 90		1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи аспіранта – 6	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень): «Доктор філософії» (освітній рівень третій)	Лекції год. 24
		Семінарські год. 6
		Самостійна робота год. 60
		Вид контролю: поточний підсумковий
		Форма контролю: диф. залік

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни Антропологія мистецтва є формування розуміння мистецтва як культурного і соціального феномена через призму антропологічного аналізу. Набуття компетенцій у аналізі мистецьких творів в контексті їхнього соціального і культурного значення, а також інтерпретації символіки та образів, що використовуються в мистецтві різних культур. Розуміння того, як глобалізація, культурна гібридність і комерціалізація впливають на тенденції у мистецтві.

Вивчення модуля навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у аспірантів компетентностей

загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до розуміння предметної області та сучасного бачення перспектив її розвитку.

спеціальних (фахових, предметних):

СК1. Розуміння мистецтва як феномену культури, закономірностей його розвитку та тенденцій в детермінованих періодах.

СК 2. Знання й розуміння предметної області мистецтвознавчих досліджень, специфіки жанрово-видової структури мистецтва, його соціокультурного змісту, художніх, естетичних особливостей форми.

СК 3. Здатність до осмислення основних категорій мистецтва в аспекті філософської парадигми.

СК4. Здатність здійснювати опис, концептуальний, контекстуальний, художньо-стилістичний аналіз, інтерпретацію, атрибуцію та експертизу творів мистецтва, пам'яток культури.

СК 6. Розуміння значення національної художньої спадщини в контексті державотворчих та культуро-творчих процесів.

СК 9. Здатність до поглиблення знань у мистецтво-знавстві, його складових – історії мистецтва, теорії мистецтва, художньої критики в поєднанні зі знаннями у сфері гуманітарних наук.

програмні результати навчання:

РН 1. Формувати системний науковий світогляд, професійну етику, інтелектуальний та дослідницький потенціал.

РН 5. Застосовувати набуті знання та навички для проведення власного наукового дослідження й отримання достовірного результату; компетентно вирішувати питання досліджуваної проблематики.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- розкриття проблем історії та теорії мистецтва з урахуванням специфіки культурних контекстів різних епох;
- виявлення стилістичних, світоглядних та художніх особливостей різних течій і напрямків мистецтва;
- знайомство з ключовими філософськими і культурологічними концепціями, які мали вплив на митців у різні періоди;
- осмислення трансформації образів впродовж різних епох крізь призму антропологічного, історичного, а також структурно-семіотичного аналізу.

3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ з/п	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Філософія освіти і науки
2.	Методика та методологія науково-дослідної роботи в галузі культури і мистецтва
3.	Мистецтвознавство в науковій системі гуманітаристики
4.	Підготовка дослідницького проекту та презентація результатів дослідження

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

Знати:

- філософсько-антропологічні основи мистецтва;
- як мистецтво впливає на суспільство, взаємодіє з іншими соціальними інститутами та відображає культурні цінності й норми;
- специфіку символіки різних культур (античних, східних, європейських, автохтонних тощо);
- відмінності естетичних ідеалів античності, середньовіччя, Ренесансу, модернізму, постмодернізму й сучасності;
- вплив глобалізаційних процесів на художні практики та культурну ідентичність;
- практики репрезентації культури, політика експозицій, питання деколонізації музейних колекцій.

Вміти:

- застосовувати методи культурної та соціальної антропології до аналізу художніх явищ;

- зіставляти мистецькі практики різних культур у порівняльній перспективі;
- здійснювати семіотичний, іконографічний та антропологічний аналіз творів;
- порівнювати естетичні моделі різних періодів, інтерпретувати трансформацію естетичних цінностей;
- інтерпретувати перформативність, тілесність, взаємодійність у сучасному мистецтві;
- здійснювати міждисциплінарний аналіз мистецьких практик. Комбінувати антропологічні, культурологічні, мистецтвознавчі та соціологічні методи;

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лек	сем	срс
1	2	3	4	5
Змістовий модуль. Антропология мистецтва				
Тема 1. Філософська думка про природу та сутність мистецтва.	12	4	2	6
Тема 2. Роль мистецтва в суспільних традиціях.	8	2		6
Тема 3. Символи і знаки в художніх творах різних культур.	8	2		6
Тема 4. Естетичні ідеали мистецтва різних епох	12	4	2	6
Тема 5. Мистецтво і глобалізація	8	2		6
Тема 6. Антропология музею та виставкових практик.	8	2		6
Тема 7. Антропология сучасного мистецтва.	10	2	2	6
Тема 8. Мистецтво і політика.	8	2		6
Тема 9. Мистецтво як засіб комунікації.	8	2		6
Тема 10. Мистецтво і колективна пам'ять.	8	2		6
Разом	90	24	6	60
Вид контролю: диф. залік				

5.2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин
Змістовий модуль. Антропологія мистецтва		
1	<p>Тема 1. Філософська думка про природу та сутність мистецтва. <i>Теорія мімезису Аристотеля та поняття калогакатії Сократа – перші спроби дати визначення мистецтву. Світ ідей Платона. Естетика античних філософів та її вплив на мистецтво: ідеали краси та симетрії у філософії античних мислителів . Роль мистецтва у вихованні та формуванні моралі в античності. [1],[9], [10].</i></p>	4
2.	<p>Тема 2. Роль мистецтва в суспільних традиціях. <i>Роль мистецтва в народних традиціях, його зв'язок з релігійними обрядами, соціальними структурами та культурними цінностями. Мистецтво як засіб виховання, соціалізації та інтеграції в спільноті. [3], [6].</i></p>	2
3.	<p>Тема 3. Символи і знаки в художніх творах різних культур. <i>Роль символіки в створенні мистецьких творів. Символи в різних культурних контекстах. Функція знаків у релігійних і ритуальних практиках. [9], [10].</i></p>	2
4.	<p>Тема 4. Естетичні ідеали мистецтва різних епох. <i>Естетичні ідеали Стародавнього Єгипту. Естетичні ідеали Давньої Греції. Естетичні ідеали Давнього Риму. Естетичні ідеали Месопотамії. [1], [9] [10], [14].</i></p>	4
5	<p>Тема 5. Мистецтво і глобалізація <i>Вплив глобалізаційних процесів на мистецькі традиції; феномен культурної гібридності у сучасному мистецтві. Комерціалізація мистецтва в умовах глобалізації. [8], [13].</i></p>	2
6.	<p>Тема 6. Антропологія музею та виставкових практик. <i>роль музеїв у представленні мистецтва, формування музейних колекцій, критика виставкових практик. [13], [14].</i></p>	2
7.	<p>Тема 7. Антропологія сучасного мистецтва. <i>Глобальні тенденції, нові медіа і технології у сучасному мистецькому просторі. [4], [5], [6].</i></p>	2
8.	<p>Тема. 8. Мистецтво і політика. <i>Аналіз використання мистецтва як засобу вираження політичних поглядів. Мистецтво як засіб протесту та зміни. [2], [6]</i></p>	2
9.	<p>Тема 9. Мистецтво як засіб комунікації.</p>	2

	<i>Форми візуальної комунікації, передача культурної інформації через мистецтво. [11], [12].</i>	
10.	Мистецтво і колективна пам'ять. <i>Роль мистецтва у збереженні історії та культурних традицій. [7], [2].</i>	2
Усього годин		24

5.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль. Антропологія мистецтва		
1.	Тема 1. Філософська думка про природу та сутність мистецтва. Роль мистецтва у релігійних обрядах, святах і церемоніях (на прикладі конкретних культур, таких як африканські племена, індуїстські ритуали, християнські обряди).	2
2.	Тема 4. Естетичні ідеали мистецтва різних епох. Аналіз естетичних рис в мистецтві кожної епохи. Вплив соціальних, релігійних та культурні особливості часу. Порівняльний аналіз естетичних ідеалів двох обраних епох.	2
3.	Тема 7. Антропологія сучасного мистецтва. Концепції сучасного мистецтва. Що є мистецтвом? (Погляд авангардистів і дадаїстів). Нові форми мистецтва	2
Усього годин		6

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин	Вид контролю
Змістовий модуль. Антропологія мистецтва			
1	Тема 1. Філософська думка про природу та сутність мистецтва	6	поточний
2	Тема 2. Роль мистецтва в суспільних традиціях.	6	поточний
3	Тема 3. Символи і знаки в художніх творах різних культур.	6	поточний
4	Тема 4. Естетичні ідеали Стародавнього мистецтва.	6	поточний

5	Тема 5. Мистецтво і глобалізація	6	поточний
6	Тема 6. Антропологія музею та виставкових практик.	6	поточний
7	Тема 7. Антропологія сучасного мистецтва.	6	поточний
8	Тема 8. Мистецтво і політика	6	поточний
9	Тема 9. Мистецтво як засіб комунікації.	6	поточний
10	Тема 10. Мистецтво і колективна пам'ять.	6	поточний
Усього годин		60	залік

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Засоби діагностики результатів навчання:

- лекції з елементами дискусії та аналізу культурних кейсів;
- семінарські заняття у формі наукових дискусій, порівняльного та інтерпретаційного аналізу мистецьких явищ різних культур;
- ганаліз музейних, виставкових та сучасних мистецьких практик);
- методи міждисциплінарного аналізу (поєднання антропологічного, культурологічного, мистецтвознавчого та семіотичного підходів);
- дослідницький метод (підготовка аналітичних текстів, есе, індивідуальних досліджень);
- проєктно-аналітичні методи (розробка та презентація власних інтерпретацій культурних явищ);
- самостійна робота з науковими та візуальними джерелами;

Методи демонстрування результатів навчання:

- Есе (осмислення ролі мистецтва в суспільстві, культурних трансформацій, ідентичності)
- Дискусія (участь у обговореннях щодо взаємодії мистецтва, культури, політики та соціальних процесів)
- Презентація візуальних та культурних кейсів (аналіз мистецьких практик різних культур і епох)
- Розбір прикладів сучасного мистецтва, музейних і виставкових практик, культурної політики)

7.Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма

	навчання	навчання
Конспектування наукових джерел	20 x 1 = 20 балів	
Презентація	20 x 2 = 40 балів	
Наукова робота	40 балів	
Всього	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Практична робота оцінюється за критеріями:

- якість виконання навчально-практичних робіт (дотримання технологічної послідовності, охайність в роботі);
- продуктивність праці у процесі виконання практичних завдань;
- культура праці у процесі навчання;
- технологічна дисципліна;
- здатність і бажання вносити в процес навчання нове, оригінальне.

Самостійна робота оцінюється за критеріями:

- вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках;
- працювати з ілюстративними та теоретичними джерелами;
- підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань;
- уміння самостійно обирати способи і засоби виконання роботи;
- здатність самостійно приймати раціональні рішення і нести за них відповідальність;
- якість і повнота виконаної роботи;
- здатність до раціоналізаторства і винахідництва;
- дотримання технологічного процесу при виконанні практичних завдань;
- здійснення ефективного самоконтролю і саморегулювання в навчальній діяльності.

8.1. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою (2-й семестр)	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Філософська думка про природу та сутність мистецтва	10
Тема 2. Роль мистецтва в суспільних традиціях.	10
Тема 3. Символи і знаки в художніх творах різних культур.	10
Тема 4. Естетичні ідеали Стародавнього мистецтва.	10
Тема 5. Мистецтво і глобалізація.	10
Тема 6. Антропологія музею та виставкових практик.	10

Тема 7. Антропология сучасного мистецтва.	10
Тема 8. Мистецтво і політика.	10
Тема 9. Мистецтво як засіб комунікації.	10
Тема 10. Мистецтво і колективна пам'ять.	10
Разом за дисципліну	100

8.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1.Робоча програма навчальної дисципліни «Антропология мистецтва» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Доктор філософії») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2023. 13 с.

2. Слайди, презентації.

3. Проєктор.

4. Демонстраційний дидактичний матеріал.

5. Ілюстративний матеріал, альбоми, каталоги, відео про роботу професійних художників.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бертран Рассел. Історія західної філософії. Київ, 1995, с. 80–144 URL: <http://litopys.org.ua/russel/rus04.htm>
2. Мусієнко Н. Мистецтво майдану. Дослідження з соціокультурної

антропології. Київ, Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2015. 100 с.

3. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія / Катерина Станіславська; вид. друге, перероб. і доп. К.: НАКККіМ, 2016. 352 с

4. Смирна Л. Модерне, сучасне і новітнє мистецтво / Л. Смирна, В. Хаматов, А. Пучков. *Сучасне мистецтво*. Київ, 2016. Вип. 12. С. 158–167.

5. Кара-Васильєва Т. Історія мистецтва ХХ століття: концепція, нові підходи й оцінки. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. 2007. Вип. 7. С. 53-64.

6. Голубець О. *Українське мистецтво ХХ ст., Колір ПРО., Л., 2020. 200 с.*

7. Чешер Л. *Ключові моменти в мистецтві*. 2021. 178 с.

8. Карпов В.В. Антропологія мистецтва та архітектури // Філософія архітектурної творчості : навчальний посібник / С. Г. Буравченко, В. В. Карпов, Л. Н. Бармашина, О. Г. Пивоваров, Н. В. Бжезовська ; за заг. ред. канд. архіт., проф. С. Г. Буравченка. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. С.30-67.

9. Morphy, Howard and Morgan Perkins, eds. (2006) *The Anthropology of Art: A Reader*. Malden, MA: Blackwell Publishing.

10. Marcus, George and Myers, Fred. *The traffic in Culture: Refiguring Art and Anthropology*. University of California, California 2008.

11. Hatcher, Evelyn Payne. (1985) *Art As Culture: An Introduction to the Anthropology of Art*. Lanham: University Press of America.

12. Gell, Alfred. (1998) *Art and Agency: An Anthropological Theory of Art*. Oxford: Oxford University Press.

13. Anderson, Richard L. (2000), *American Muse: Anthropological Excursions into Art and Aesthetics*, Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

14. Coote, Jeremy and Anthony Shelton (eds) (1992), *Anthropology, Art and Aesthetics*, Oxford: Clarendon Press.

12. Узгодження робочої програми навчальної дисципліни

Л И С Т

узгодження робочої навчальної програми

з дисципліни _____ Антропологія мистецтва _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії за напрямом/спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація,

розробленої

доцентом кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти, кандидатом мистецтвознавства Сосік Ольгою Даніїлівною

(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – Мистецтвознавства і мистецької освіти (назва кафедри)			
Випускова кафедра – Мистецтвознавства і мистецької освіти (назва кафедри)			

13. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки